

ВПЛИВ ЕКОЛОГІЧНИХ ФАКТОРІВ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ФУНКЦІОНУВАННЯ ДОМОГОСПОДАРСТВА

О.О. Каленська, аспірант

Ефективність функціонування будь-якого господарського суб'єкта залежить від ряду економічних, соціальних та екологічних факторів. Переважна більшість сучасних методик визначення економічної ефективності враховують вплив лише соціально-економічних факторів і призначені для оцінки ефективності господарської діяльності підприємств [1].

Метою даного дослідження є виявлення впливу екологічних факторів на фінансову ефективність функціонування такого господарського суб'єкту, як домогосподарство.

Під фінансовою ефективністю функціонування домогосподарства пропонується розуміти співвідношення між фінансовими результатами його діяльності та витратами ресурсів на їх досягнення.

Фінансові результати діяльності домогосподарства представлені у вигляді надходжень до його бюджету від використання наявних ресурсів – трудових, матеріальних, фінансово-інвестиційних. Доходи бюджету домогосподарства представлені оплатою праці, державними трансферами, доходами від самозайнятості, доходами від операцій оренди та операцій з цінними паперами.

Для оцінки ефективності функціонування того чи іншого господарського суб'єкта необхідно визначити показники, які б найбільш повно характеризували співвідношення результатів і витрат.

Кінцеві результати економічної діяльності домогосподарства залежать від кількісних і якісних результатів використання наявних ресурсів. Показниками фінансової ефективності домогосподарства можуть бути:

- максимальний дохід від найманої праці чи самозайнятості на одиницю залучених трудових ресурсів домогосподарства;
- максимальний дохід на одиницю матеріальних ресурсів – нерухомості, земельних угідь тощо;
- максимальний дохід на одиницю залучених фінансово-інвестиційних ресурсів.

Рівень фінансової ефективності домогосподарства залежить від сукупності зовнішніх та внутрішніх економічних, соціальних та екологічних факторів. До екологічних факторів, що впливають на фінансову ефективність функціонування домогосподарства певної території, можна віднести:

- рівень забрудненості атмосферного повітря;
- рівень забрудненості водного басейну території;
- рівень забрудненості ґрунтів;
- рівень виснаженості природно-ресурсного потенціалу.

Екологічні порушення стану навколишнього середовища території, де розташовані домогосподарства, призводять до зниження рівня фінансових надходжень до їх бюджету та виникнення додаткових витрат функціонування домогосподарств.

Через тимчасову непрацездатність осіб домогосподарства внаслідок захворювань, спричинених забрудненням навколишнього середовища, знижується рівень ефективності використання трудових ресурсів, а отже – скорочуються надходження до бюджету домогосподарства у вигляді оплати праці та доходи від самозайнятості.

Незадовільний екологічний стан навколишнього середовища негативно впливає на продуктивність підсобного господарства: знижується врожайність сільськогосподарських культур, збільшується захворюваність рослин та худоби, виникають додаткові витрати на відновлення ґрунтів, очистку забрудненої води. Скорочується термін експлуатації житлових будівель, господарських приміщень та споруд, предметів тривалого вжитку та особистих транспортних засобів, збільшуються витрати на їх утримання.

Отже, екодеструктивний вплив завдає домогосподарству економічні збитки у вигляді фактичних та можливих втрат доходу та додаткових витрат на усунення та запобігання цих збитків. Це, в свою чергу, призводить до зниження фінансової ефективності функціонування домогосподарства.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Е.В. Рюмина Экономический анализ ущерба от экологических нарушений. // Ин-т проблем рынка РАН. - М.: Наука, 2009. - 331 с.